

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 435/2014-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. júla 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť A. K., zastúpenej advokátom JUDr. Karolom Spišákom, Ventúrska 18, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Obvodného oddelenia Policajného zboru Krásno nad Kysucou vo veci vedenej pod ČVS: ORP-945/KK-CA-2013 a jeho uznesením zo 14. augusta 2013, uznesením Okresnej prokuratúry Čadca č. k. 1 Pn 406/13-9 z 5. septembra 2013, postupom Krajskej prokuratúry v Žiline vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Kn 235/13 a jej prípisom zo 6. decembra 2013 a postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. IV/1 Gn 39/14/1000 a jej prípisom z 11. marca 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. mája 2014 prostredníctvom poštovej prepravy doručená sťažnosť A. K. (ďalej len „sťažovateľka“),

vo veci namietaného porušenia jej základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Obvodného oddelenia Policajného zboru Slovenskej republiky Krásno nad Kysucou (ďalej len „OO PZ SR Krásno nad Kysucou“) vo veci vedenej pod ČVS: ORP-945/KK-CA-2013 a jeho uznesením zo 14. augusta 2013 (ďalej len „napadnuté uznesenie OO PZ SR Krásno nad Kysucou“), uznesením Okresnej prokuratúry Čadca (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 1 Pn 406/13-9 z 5. septembra 2013 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry“), postupom Krajskej prokuratúry v Žiline (ďalej len „krajská prokuratúra“) vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Kn 235/13 a jej prípisom zo 6. decembra 2013 (ďalej len „napadnutý prípis krajskej prokuratúry“) a postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) vo veci vedenej pod sp. zn. IV/1 Gn 39/14/1000 a jej prípisom z 11. marca 2014 (ďalej len „napadnutý prípis generálnej prokuratúry“).

V sťažnosti sa predovšetkým uvádza:

«Uznesením ČVS: ORP-945/KK-CA-2013 zo dňa 14.08.2013 2013 (ďalej len „Uznesenie“) poverený príslušník Obvodného oddelenia PZ SR Krásno nad Kysucou v zmysle § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku trestné oznámenie odmietol, nakoľko nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku.

Proti tomuto Uzneseniu podala sťažovateľka v zákonnej lehote v zmysle § 187 ods. 1 Trestného poriadku sťažnosť zo dňa 28. 08. 2013 z dôvodu, že policajt vyhodnotil Uznesenie jednostranne, v jej neprospech, napriek predloženým dôkazom, Uznesenie je predčasné, pričom výpoveď M. F. je založená na nepravde. Listom zo dňa 11. 09. 2013 doplnila sťažovateľka svoju sťažnosť zo dňa 28. 08. 2013.

Po doručení sťažnosti dňa 03. 09. 2013 uznesením č. k. 1 Pn 406/13-9 už zo dňa 05. 09. 2013 prokurátor okresnej prokuratúry Čadca zamietol sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania, pričom poukázal na absenciu úmyslu na strane podozrivého, a na rozpornosť proti sebe stojacich dvoch relevantných skupín navzájom si odporujúcich dôkazov, pričom zistenie iných dôkazov (osvedčujúcich pravdivosť jednej alebo druhej skupiny), po začatí trestného stíhania je vylúčené, a nie je možné zistené rozpory odstrániť ani dôsledným vyhodnotením odporujúc ich si dôkazov.

Sťažovateľka podala proti uzneseniu prokurátora okresnej prokuratúry podnet v zmysle § 31 a nasl. zákona zo dňa 28. 09. 2013.

Krajská prokuratúra Žilina listom č. k. 1 Kn 235/13-6 zo 06. 12. 2013 podnet sťažovateľky odmietla ako nedôvodný s poukázaním na skutočnosť, rovnako ako okresná prokuratúra, že vo veci existujú dve skupiny navzájom si odporujúcich dôkazov, pričom je vylúčené, že aj po začatí trestného stíhania vo veci by mohli byť zistené také ďalšie dôkazy, ktoré by mohli osvedčiť pravdivosť jednej alebo druhej skupiny dôkazov. Krajská prokuratúra ďalej v odôvodnení uviedla, že po komplexnom vyhodnotení zadováženého spisového materiálu sa stotožňuje so závermi povereného príslušníka OO PZ Krásno nad Kysucou, ako aj okresného prokurátora OP Čadca, ktorí po preskúmaní zadováženého spisového materiálu, vo svojich rozhodnutiach zhodne skonštatovali, že sťažovateľkou uvádzané skutočnosti, t. j. poškodenie jej majetku, neboli v trestnom konaní preukázané. Krajská prokuratúra taktiež uviedla, že v danom prípade absentuje naplnenie všetkých zákonných znakov skutkovej podstaty prečinu podľa § 245 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, ako aj akéhokoľvek iného trestného činu, ktorého znaky sú uvedené v osobitnej časti Trestného zákona. Na záver skonštatovala, že v predchádzajúcich vydaných rozhodnutiach nezistila žiadne vecné, ani procesné pochybenia a predmetné uznesenia považuje za zákonné, dôvodné a vecne správne, a preto podnet sťažovateľky zo dňa 28. 09. 2013 odložila.

Opakovaný podnet, ktorý sťažovateľka adresovala listom zo dňa 10. 01. 2014 generálnej prokuratúre, bol generálnou prokuratúrou odmietnutý listom sp. zn. IV/1 Gn 39/14/1000-9 z 11. 03. 2014, pričom prokurátor generálnej prokuratúry konštatoval, že tak ako aj spôsob vybavenia podnetu krajskou prokuratúrou považuje za zákonný a správny, s obsahom písomného upovedomenia zo dňa 06. 12. 2013 sa stotožňuje, tak aj odmietnutie veci uznesením ČVS: ORP-945/KK-CA-2013 zo 14. 08. 2013 povereným príslušníkom Obvodného oddelenia PZ SR Krásno nad Kysucou, bolo zákonným a dôvodným rozhodnutím. Opakovaný podnet bol tak bez prijatia prokurátorských opatrení odložený. ...

Poverený príslušník OO PZ Krásno nad Kysucou ako a príslušné prokuratúry pristupovali k danej veci nedôsledne už od začiatku. Z postupu a rozhodnutí (ako už bolo vyššie uvedené, odôvodnenia sú takmer totožné, použili rovnaké vety a k skutkovému stavu

je v Uznesení príslušníka OO PZ Krásno nad Kysucou a Uznesení OP Čadca prekopírovaná výpoveď sťažovateľky a oznamovateľa) je evidentné, že sa snažili predmetnej veci skôr rýchlo zbaviť (ignorovali sťažovateľkou navrhované dôkazy, rozhodnutia neboli dostatočne a riadne odôvodnené) a nie ju riadne vyšetriť, tak ako ukladá Trestný poriadok. S poukazom na vyššie uvedené, orgány činné v trestnom konaní nevenovali trestnému oznámeniu sťažovateľky pozornosť, ktorú vyžaduje zákon.

Príslušné prokuratúry vzhľadom na vyššie vytknuté skutočnosti príslušné právne normy aplikovali v príkrom rozpore s ich účelom a zmyslom, čo má za následok porušenie práva sťažovateľky na inú právnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

Pokiaľ sa generálna prokuratúra s rozhodnutím príslušných prokuratúr (okresná a krajská) stotožnila, aplikovala pri vybavovaní opakovaného podnetu sťažovateľky predmetné právne normy v rozpore s ich účelom a zmyslom, tým porušila právo sťažovateľa na inú právnu ochranu, garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V prípade, keď sú právne závery v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami, alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sú založené, pričom v rozsah tejto povinnosti závisí od osobitostí jednotlivých prípadov. Jednotlivec má právo na také odôvodnenie rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej alebo inej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Podľa názoru sťažovateľky v danom prípade z dôvodu vyššie uvedených vytknutých pochybení dostatočného odôvodnenia tomu tak nebolo. ...

Keďže závery povereného príslušníka OO PZ Krásno nad Kysucou a následne príslušných prokuratúr v ich rozhodnutiach sú podľa názoru sťažovateľky zjavne neodôvodnené, z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a majú za následok porušenia základného ústavného práva, preto by mali byť aj predmetom kontroly zo strany ústavného súdu. “

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva A. K... na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, postupom Obvodného oddelenia PZ SR Krásno nad Kysucou, Okresnou prokuratúrou Čadca, Krajskou prokuratúrou Žilina, Generálnou prokuratúrou SR, porušené boli.

2. Zrušuje sa Uznesenie Obvodného oddelenia PZ SR Krásno nad Kysucou ČVS: ORP-945/KK-CA-2013 zo dňa 14. 08. 2013 a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. A. K. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 500 Eur (slovom tisícpäťsto Eur), ktoré jej je Generálna prokuratúra SR povinná vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Generálna prokuratúra SR je povinná nahradiť trovy právneho zastúpenia A. K. v sume 340,90 EUR s DPH na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. Karola Spišáka... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc,

návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľky na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením OO PZ SR Krásno nad Kysucou a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, napadnutým uznesením okresnej prokuratúry, napadnutým prípisom krajskej prokuratúry a postupom, ktorý predchádzal jeho vyhotoveniu, a napadnutým prípisom generálnej prokuratúry a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Podľa sťažovateľky k namietanému porušeniu jej základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy malo dôjsť takým postupom označených orgánov činných v trestnom konaní, ktorý vyústil do uznesenia o odmietnutí jej trestného oznámenia založeného na závere, že v predmetnej veci nie je dôvod na začatie trestného stíhania, alebo postupu v zmysle § 197 ods. 2 Trestného poriadku, s čím sťažovateľka nesúhlasí.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením OO PZ SR Krásno nad Kysucou a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Jedným zo základných pojmových znakov sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, resp. podľa § 49 zákona o ústavnom súde ako prostriedku ochrany ústavou (alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou) zaručených základných práv alebo slobôd je zásada subsidiarity. Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04). Ústava

ani zákon o ústavnom súde taktiež nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje, aby sťažovateľ vyčerpал všetky jemu dostupné a účinné prostriedky nápravy. Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

Proti namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením OO PZ SR Krásno nad Kysucou a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, mohla sťažovateľka podať sťažnosť (čo aj využila), o ktorej bola oprávnená a aj povinná rozhodnúť okresná prokuratúra. Táto skutočnosť zároveň zakladá dôvod na odmietnutie tejto časti sťažnosti pre jej neprípustnosť.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením okresnej prokuratúry

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky napadnutým uznesením okresnej prokuratúry, ktorým bola zamietnutá jej sťažnosť proti napadnutému uzneseniu OO PZ SR Krásno nad Kysucou, síce nemohla podať sťažovateľka opravný prostriedok podľa Trestného poriadku, ale mala možnosť namietat' toto uznesenie podnetom podľa príslušných ustanovení zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“), čo aj využila.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej zdôrazňuje, že podnet a tiež opakovaný podnet považuje podľa zákona o prokuratúre za právny prostriedok nápravy, ktorý zákon sťažovateľom na ochranu ich základných práv alebo slobôd účinne poskytuje, a to aj vo vzťahu k tomu právu, ktorého porušenie sťažovateľka namieta touto sťažnosťou (pozri napr. IV. ÚS 330/04, I. ÚS 186/05, IV. ÚS 28/2010 atď.).

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka túto možnosť využila a podnet proti napadnutému uzneseniu okresnej prokuratúry, ktorý bola oprávnená a aj povinná vybaviť krajská prokuratúra, podala. Uvedené okolnosti vylučujú, aby ústavný súd meritórne prerokoval túto časť sťažnosti, a preto ju pri predbežnom prerokovaní odmietol ako neprípustnú.

3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým prípisom krajskej prokuratúry a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Vo vzťahu k namietanému porušeniu označeného práva sťažovateľky napadnutým postupom a napadnutým prípisom krajskej prokuratúry, ktorým bol odmietnutý podnet sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu okresnej prokuratúry ako nedôvodný, ústavný súd opätovne poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej nielen podnet, ale aj opakovaný podnet podľa zákona o prokuratúre považuje za právny prostriedok nápravy, ktorý zákon sťažovateľom na ochranu ich základných práv alebo slobôd účinne poskytuje, a to aj vo vzťahu k tomu právu, ktorého porušenie sťažovateľka namieta touto sťažnosťou (pozri napr. IV. ÚS 330/04, I. ÚS 186/05, IV. ÚS 28/2010 atď.).

Konštatujúc, že sťažovateľka podala proti napadnutému prípisu opakovaný podnet, ústavný súd dospel k záveru, že aj túto časť sťažnosti je potrebné už pri predbežnom prerokovaní odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

4. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým prípisom generálnej prokuratúry a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Opakovaný podnet podaný sťažovateľkou smerujúci proti napadnutému prípisu krajskej prokuratúry prokurátor generálnej prokuratúry napadnutým prípisom vybavil tak, že ho odložil, pričom v jeho texte vyhodnotil spôsob, akým vybavila krajská prokuratúra podnet sťažovateľky, ako zákonný a správny. Rovnako vyhodnotil prokurátor generálnej

prokuratúry v napadnutom prípise aj napadnuté uznesenie OO PZ SR Krásno nad Kysucou vrátane postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

Ústavný súd uvádza, že nevyhnutnou podmienkou uplatnenia základného práva na inú právnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) je existencia práva, ktorého porušenie fyzická osoba alebo právnická osoba v konaní pred súdom, alebo iným orgánom verejnej moci.

Z ustanovení Trestného poriadku ani nijakého iného platného právneho predpisu zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) však nemožno vyvodit' subjektívne právo osoby, ktorá podala trestné oznámenie, na začatie trestného konania. Aj keď podľa § 2 ods. 5 Trestného poriadku je prokurátor povinný stíhať všetky trestné činy, o ktorých sa dozvedel, posúdenie otázky, či sú splnené zákonné podmienky na začatie trestného stíhania v konkrétnej veci (na základe skutočností uvedených v trestnom oznámení alebo skutočností zistených preverením trestného oznámenia), je plne v právomoci orgánov činných v trestnom konaní (policajných orgánov, vyšetrovateľov, prokurátorov). Osobe, ktorá podala trestné oznámenie, nevzniká právo na začatie trestného stíhania. Absencia existencie práva na začatie trestného konania vylučuje možnosť porušenia sťažovateľkou označeného základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Takéto právo nemožno odvodiť ani z niektorého zo základných práv alebo slobôd podľa druhej hlavy ústavy (m. m. II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, II. ÚS 43/03, III. ÚS 45/03, III. ÚS 198/03).

Rovnako súčasťou týchto základných práv nie je ani povinnosť orgánu štátu kvalifikovať konanie, ktoré sťažovateľka považuje za porušenie svojich práv, ako trestný čin. Ak dôkazy, ktoré boli vykonané, nedávajú podklad pre začatie alebo pokračovanie v trestnom stíhaní, nemôže vyšetrovateľ začať konať alebo pokračovať v konaní. Sťažovateľka ako oznamovateľka trestného činu mala zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa jej oznámením, resp. sťažnosťou kompetentný orgán zaoberal. Nemá však nárok na to, aby výsledok konania kompetentného štátneho orgánu zodpovedal jej predstave (II. ÚS 88/99).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu súčasťou základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd) je aj právo dotknutej osoby požiadať o ochranu svojich práv príslušné orgány prokuratúry, či už prostredníctvom podnetu, alebo opakovaného podnetu (§ 31 ods. 2 a § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre), pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť príslušných orgánov prokuratúry zákonom ustanoveným spôsobom sa takýmto podnetom, resp. opakovaným podnetom zaoberať a o jeho vybavení dotknutú osobu vyrozumieť. Súčasťou tohto práva dotknutej osoby nie je ale právo, aby príslušné orgány prokuratúry jej podnetu, resp. opakovanému podnetu vyhovie (m. m. napr. I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03, III. ÚS 168/03, III. ÚS 133/06, IV. ÚS 180/09), t. j. za porušenie základného práva na inú právnu ochranu nemožno považovať samu osebe skutočnosť, že prokuratúra podnetu, resp. opakovanému podnetu nevyhoví podľa predstáv jeho pisateľa (napr. I. ÚS 38/02, II. ÚS 358/06, IV. ÚS 28/06 atď.)

Vzhľadom na uvedené skutočnosti bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júla 2014